

меланхолия” се позовава на несъзнаваното: меланхолията осъществява дейността на тъгата, следвайки подсъзнателния обект. Меланхоликът, според него, се затваря в съзнателното преживяване на загубата, чийто истински мотив не е познал и заради това никога няма да се отърси от това чувство. Като своеобразно продължение на тази идея е разбирането на Киркегор, според когото в меланхолията има нещо необяснимо (откривайки причината, тя преминава).

Естетическите употреби на меланхолията (отчуждение, различие, тъга) могат да бъдат различни: в меланхолията човек може да потърси убежище; тя може да бъде описание на изгнанието и самотата; да свидетелства за моралните терзания на дълбоко чувствителната натура. В текстовете на Димитър Димов се наблюдават отпратки към употребата на Бодлеровия меланхолен образ (*злочестина, сплин, вглъбяване, бездна*)⁷, свързан с превъплъщенията на *естета* в българската литература и с трагичните измерения на фройдисткото изследване на “несъзнаваното” (*загуба, липса, ненамиране*). В “Поручик Бенц” меланхолията се свързва със света-убежище, намерен в чувствената страст в опозиция на смъртта във войната; в останалите текстове меланхолията е задълбаване в загубите, лутане сред нарушени смисли, надникване в бездната и бездействие пред настъпващите промени, бележи трагичния път на човека, желаещ да притежава света и обзет от помрачителната празнота на това притежание.

Меланхолията – убежище в “Поручик Бенц”⁸

“Поручик Бенц” е болезнено изследване на човешката природа – човешките меланхолии и страсти, разразили се сред агонията на войната, при срещата на Изтока и Запада: строгият рационален западен тип (поручик Бенц) и *меланхоличната чувственост* на жените от Изтока (Елена Петрашева). Страстта

⁷ В Димитър-Димовите романи се разпознават цитати от “Цветя на злото” на Бодлер, макар че самото име на Бодлер не се споменава.

⁸ Наблюденията върху “Поручик Бенц” са от изданието: Димов, Д. Съчинения в пет тома. Т. 1., С., 1974.